

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
PETICIJŲ KOMISIJA**

**IŠVADA
DĖL DANIELIO LUPSHITZO PETICIJOS**

2022 m. spalio 26 d.
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisija 2022 m. spalio 26 d. posėdyje iš esmės išnagrinėjo Danielio Lupshitzo peticiją ir priėmė sprendimą teikti Seimui išvadą atmesti šioje peticijoje pateiktą pasiūlymą nustatyti teisinį reguliavimą, pagal kurį Lietuvos Respublikos piliečiai, po Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. kovo 11 d. išvykę gyventi į kitas valstybes ir įgiję jų pilietybę, galėtų būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiai.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 12 straipsnyje įtvirtinta, kad „Lietuvos Respublikos pilietybė įgyjama gimstant ir kitais įstatymo nustatytais pagrindais. Išskyrus įstatymo numatytus atskirus atvejus, niekas negali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės pilietis. Pilietybės įgijimo ir netekimo tvarką nustato įstatymas“.

Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo 3 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad Lietuvos Respublikos pilietis negali būti kartu ir kitos valstybės pilietis, išskyrus šiame įstatyme numatytus atskirus atvejus. Atvejai, kai Lietuvos Respublikos pilietis gali būti kartu ir kitos valstybės pilietis, nustatyti Pilietybės įstatymo 7 straipsnyje. Pagal šio straipsnio nuostatas Lietuvos Respublikos pilietis gali būti kartu ir kitos valstybės pilietis, jeigu jis atitinka bent vieną iš šių sąlygų:

- 1) Lietuvos Respublikos pilietybę ir kitos valstybės pilietybę įgijo gimdamas;
- 2) yra asmuo, išstremtas iš okupuotos Lietuvos Respublikos iki 1990 m. kovo 11 d.;
- 3) yra asmuo, išvykęs iš Lietuvos iki 1990 m. kovo 11 d.;
- 4) yra šio straipsnio 2 ar 3 punkte nurodyto asmens palikuonis;
- 5) sudarydamas santuoką su kitos valstybės piliečiu dėl to savaime (*ipso facto*) įgijo tos valstybės pilietybę;
- 6) yra asmuo, įvaikintas Lietuvos Respublikos piliečių (piliečio), iki jam sukako 18 metų, ir dėl to įgijęs Lietuvos Respublikos pilietybę pagal šio Įstatymo 17 straipsnio 1 dalį;
- 7) yra asmuo – Lietuvos Respublikos pilietis, jeigu jį, iki jam sukako 18 metų, įvaikino kitos valstybės piliečiai (pilietis) ir dėl to jis įgijo kitos valstybės pilietybę;
- 8) Lietuvos Respublikos pilietybę įgijo išimties tvarka, būdamas kitos valstybės pilietis;

9) yra asmuo, kuris išsaugojo Lietuvos Respublikos pilietybę arba kuriam Lietuvos Respublikos pilietybė buvo grąžinta dėl to, kad jis turi ypatingų nuopelnų Lietuvos valstybei;

10) Lietuvos Respublikos pilietybę įgijo turėdamas pabėgėlio statusą Lietuvos Respublikoje;

11) yra asmuo, kuris gimdamas įgijo Lietuvos Respublikos pilietybę, o kitos valstybės pilietybę, iki jam sukako 18 metų, įgijo ne gimdamas.

Pilietybės įstatymo 24 straipsnyje nustatyti Lietuvos Respublikos pilietybės netekimo pagrindai, iš jų vienas – Lietuvos Respublikos pilietybės netenkama įgijus kitos valstybės pilietybę, išskyrus šiame įstatyme numatytus atvejus (24 straipsnio 2 punktas); 26 straipsnyje nustatyta, kad Lietuvos Respublikos pilietis, įgijęs kitos valstybės pilietybę, netenka Lietuvos Respublikos pilietybės nuo kitos valstybės pilietybės įgijimo dienos, išskyrus asmenis, kurie pagal šio įstatymo 7 straipsnio 1–5, 7, 9 ir 11 punktus gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiai.

Pažymėtina, kad, sprendžiant Lietuvos Respublikos pilietybės netekimo klausimus, vadovaujamosi Pilietybės įstatyme nustatytais pagrindais, o asmens tautybė ar išpažįstama religija nėra faktorius (kriterijus), kuris turi įtakos priimant sprendimą dėl asmens Lietuvos Respublikos pilietybės.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis teismas, pasisakydamas dvigubos (daugybinės) pilietybės klausimais¹, išaiškino, kad Konstitucijos 12 straipsnio 2 dalies formuluotė „išskyrus įstatymo numatytus atskirus atvejus“ reiškia, kad įstatymu, kuriuo reguliuojami pilietybės santykiai, gali būti nustatyti tik išimtiniai atvejai, kada asmuo gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės pilietis, t. y. teisinis reguliavimas turi būti toks, kad dvigubos (daugybinės) pilietybės atvejai būtų tokios pilietybės draudimo, išreikšto formuluote „niekas negali“, išimtis, o ne šį draudimą paneigianti taisyklė. Taip pat pažymėjo, kad, jeigu įstatymų leidėjas iš tikrųjų vadovaujasi nuostata, jog dvigubos pilietybės nereikia riboti, jis pirmiausia turėtų imtis atitinkamų Konstitucijos nuostatų, tarp jų 12 straipsnio, peržiūros ir tai daryti laikydamasis tos tvarkos, kuri nustatyta pačios Konstitucijos. Konstitucijos 12 straipsnis, kuriame nustatyti Lietuvos Respublikos pilietybės santykių teisinio reguliavimo pagrindai, yra Konstitucijos I skirsnyje „Lietuvos valstybė“, kurio nuostatoms nustatyta ypač didelė konstitucinė apsauga: pagal Konstitucijos 148 straipsnio 2 dalį Konstitucijos I skirsnio nuostatos gali būti keičiamos tik referendumu.

Vadinasi, nepadarius Konstitucijos pataisų, *inter alia* referendumu nepakeitus Konstitucijos 12 straipsnio 2 dalies, įstatymu negali būti nustatytas toks teisinis reguliavimas, pagal kurį Lietuvos Respublikos piliečiai, po Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. kovo 11 d. išvykę iš Lietuvos Respublikos gyventi į kitas valstybes ir įgiję tų valstybių pilietybę, gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiai.

¹Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d., 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimai, 2013 m. kovo 13 d., 2017 m. spalio 20 d. sprendimai

Pažymėtina, kad referendumas dėl Konstitucijos 12 straipsnio pakeitimo – gimimu įgytos Lietuvos Respublikos pilietybės išsaugojimo įgijus kitos valstybės pilietybę – turėtų įvykti 2024 metais kartu su Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimais. Seimo valdyba 2022 m. birželio 8 d. sprendimu Nr. SV-S-562 „Dėl darbo grupės referendumui dėl daugybinės pilietybės pasirengti sudarymo“ sudarė darbo grupę, kuriai pavedė parengti siūlymo paskelbti referendumą dėl daugybinės pilietybės projektą, reikalingų teisės aktų projektus ir pasirengimo planuojamam referendumui dėl daugybinės pilietybės veiksmų planą.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos peticijų įstatymo 12 straipsnio 3 dalimi ir Seimo Peticijų komisijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 1999 m. lapkričio 11 d. nutarimu Nr. VIII-1408 „Dėl Seimo Peticijų komisijos nuostatų patvirtinimo“, 28 punktu, Seimo Peticijų komisijos išvada dėl D. Lupshitzo peticijoje pateikto pasiūlymo atmetimo teikiama Seimui, taip pat siūloma įtraukti į Seimo rudens sesijos darbotvarkę Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Danielio Lupshitzo peticijos“ projektą.

Komisijos pirmininkas

Edmundas Pupinis

Rasa Griciūtė, tel. (8 5) 239 6817, el. p. rasa.griciute@lrs.lt